BDDK Bankaları Uyardı

BDDK Başkanı Tevfik Bilgin, dünyadaki küresel depremde en azından bugüne kadar Türkiye'nin ağrı kesicilerle idare etmesinin en önemli sebebinin, bankacılık sisteminin sıhhati ve ayaklarının yere basması olduğunu vurgulayarak, "Uzun vadeli mevduata neden stopaj teşviki vermeyelim, neden uzun vadeli mevduatta munzam karşılık oranını düşürmeyelim? Hiç kimsenin yılların birikimi firmaları ve sermaye birikimini kısa vadeli amaçlarla yok etmeye hakkı yoktur" açıklamasında bulundu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Başkanı Tevfik Bilgin, "Türk Bankacılık Sistemi 2008 Sonuçları ve 2009 Beklentileri" konulu basın toplantısında küresel krizin iki boyutu olduğunu ve bunlardan ilkinin reel ekonomi olduğunu söyledi. ABD, Euro Bölgesi, İngiltere ve Japonya gibi büyük ve gelişmiş ülkelerde bozulma sürecinin devam ettiğini belirten Bilgin, bu kapsamda imalat sanayi verilerinin tarihi dip seviyelerinde olduğunu, bu durumun doğal bir sonucu olarak uluslararası iktisadi otoritelerin ekonomik büyüme konusundaki olumsuz beklentilerinin had safhalara ulaştığını söyledi. 2009 yılı içerisinde adı geçen ülke ve birliklerde negatif ekonomik büyüme olacağının kesin olduğunun altını çizen Bilgin, "Ancak yine reel ekonomi için oldukça önemli olduğunu düşündüğümüz enflasyon baskısı, uygulanan para politikaları sonucu değil, petrol ve emtia fiyatlarındaki ani ve hızlı düşüş nedeniyle yerini dezenflasyonist sürece terk etmiştir" dedi.

BDDK Başkanı Tevfik Bilgin, konuşmasında bankalara da uyarılarda bulunarak, şunları söyledi: "Krizin ilk belirtileri ortadayken, hatta kriz başlayalı altı ay olmuşken, 2008 Ağustos ayında dahi Japon Yeni ile bireysel kredi pazarlaması yapan bankalarımız vardı. Benim cep telefonuma dahi mesaj geldi, 'Japon yeniyle kredi kullanır mısınız' diye. Hayatında Japon Yeni görmemiş kişilere, faiz oranı düşük, yıllardır Japon Yeni'nde artış yok diyerek, Yen ile kredi vermeye çalışan bankalarımız, şimdi Japon Yeni yaklaşık yüzde 70 yükseldiğinde ne düşünüyorlar acaba? Değerli bankacılar, toplumdaki kredi ahlakının yerleşmesinde sizin de rolünüz var. Kendinizin kullanmadığı, riskli gördüğü enstrümanları bu halka lütfen pazarlamayın. Bu bakımdan kriz dönemi, hem kredi kartı hem de sair krediler bakımından önemli derslerin çıkarıldığı bir dönem."

Son dönemlerde çok hızlı büyüyen, ne pahasına olursa olsun pazar payı diyen ve dolayısıyla marjinal müşterilerle yoğun olarak çalışmış bankaların batık kredi tutarlarının diğer bankalara göre daha yüksek olmasının muhtemel olduğunu ifade eden Bilgin, "Bu bankalar için kriz aslında durup, kendilerine gelmeleri için iyi bir fırsat oluşturmuştur. Bu bankalara kurum olarak bakışımız de elbette ki işi layıkıyla yapanlardan farklı olmuştur ve olacaktır" diye konuştu.

Bilgin, bankaların aktifinin yüzde 27'sinin menkul değerler cüzdanından oluştuğunu, bankaların bu dönem likit kalma ve risksiz enstrüman tercihinin banka portföylerinde Hazine kâğıtlarının oranını artıracağını belirtti. Ancak bunun çok yüksek boyutlara ulaşacağını tahmin ettiklerini vurgulayan Bilgin, "Çünkü ani politika değişiklikleri, kriz yavaşladığında kredi piyasasına geç girme tehlikesini de içermektedir. 2008 yılsonunda toplam menkul değerler 194 milyar TL'dir" dedi.

"MEVDUAT VADELERİ UZASIN, STOPAJ TEŞVİKİ VERİLSİN" ÖNERİSİ

Kriz döneminde yurtdışı fonlamanın da zayıflaması ile temel fonlama aracı olan mevduatın tekrar öne çıktığını belirten Bilgin, Türk halkının 2008 sonunda bankalardaki mevduat toplamının 455 milyar TL olduğunu ve bir senelik artış oranı-

nın da yüzde 27 olduğunu söyledi. 2001 yılında yabancı para cinsinden mevduatın payı yüzde 59 iken, bugün bu oranın yüzde 35'ler düzeyine gerilediğini belirten Bilgin, toplamın 106 milyar dolar olduğunu işaret ederek "Son beş aydır krizin en şiddetli şekilde hissedildiği dönemde yabancı para mevduatlar aslında piyasada bir stabilizatör rolü üstlenmiştir. Eylül 2008'de 115 milyar dolar olan yabancı para mevduat, TL değer kaybettiğinde azalmış tersinde ise tekrar artma eğilimi göstermiştir. Halkımızın yabancı para mevduatı esasında bu dönemde kurlardaki değişimlerde, kur değişim hızını törpüleyen bir rol üstlenmiştir" şeklinde konuştu.

Bilgin, Türk bankacılık sektörünün en önemli sorununun mevduat vadesinin kısalığı olduğunu belirterek, bugün vadesiz ve üç aya kadar vadeli mevduatın, toplam mevduat içindeki payının yüzde 91,2 olduğunu söyledi. Bilgin, mevduatların genelde yenilendiğini ifade ederek, "Böyle bir yapıyla nasıl bankacılık yapılabilir? Daima tedirginsiniz, faiz değişikliklerinden doğrudan ve ilk olarak etkileniyorsunuz, pasifinizdeki mevduatın kısalığı nedeniyle. Herhangi bir söylenti, fısıltı halinde korunaksızsınız. Bu yüzdendir ki, likidite bankalarımız için çok önemli ve bankalarımız likit kalmak zorunda ve yine bu yüzdendir ki mevduatı kredi olarak verirken defalarca düşünmek zorundalar" dedi.

Artık bankaların yönünü ve aktifi, pasifin daha belirgin bir şekilde yönlendirdiğini belirten Bilgin, "Bize göre bankacılıktaki pek çok sorunun, reel sektörün bankalarla ilişkilerinin rahatlamasının en basit ve etkin yolu sistemdeki mevduatın vadesinin uzatılabilmesidir. Bu bağlamda uzun vadeli mevduata neden stopaj teşviki vermeyelim? Neden uzun vadeli mevduatta munzam karşılık oranını düşürmeyelim? İnanınız bu aksiyonların getirisi ilk aşamada görülen vergi kaybının kat ve kat üzerinde olacaktır" diye konuştu.

BDDK Başkanı Tevfik Bilgin, önümüzdeki dönemde belirgin olarak ortaya çıkacak riskin kredi riski olacağını belirtti.

Bilgin, bankacılık sisteminde pasifin vadesi uzamadan, bankaların reel sektörü istenilen ölçüde destekleyemeyeceğini de belirterek, çünkü bu çözülemediğinde BDDK ve bankacıların aklının hep vade uyumsuzluğunda olacağını söyledi.

Eylül 2008 sonunda bankacılık sektörünün toplam dış borcunun 60 milyar dolar olduğunu ifade eden Bilgin, 2009'da ödenecek miktarın 21 milyar dolar olduğunu ve kalanın da diğer yıllara sarktığını söyledi. Türk bankacılık sisteminin, 2009'da yurtdışı ödemelerde 2008'e göre çok daha rahat olduğunu dile getiren Bilgin, bu konuda sorun beklemediklerini söyledi. Bilgin, "serbest özkaynaklar"la ilgili olarak da, 31 Aralık 2008 tarihi itibariyle toplam özkaynak tutarının 86 milyar TL olduğunu, bunun 60 milyar TL'sinin serbest özkaynak olduğunu ifade etti. Bilgin, "Krizdeki güvencelerimizden biri de bu orandır" dedi.

BDDK DANIŞMANLIĞA TALİP

Sermaye Yeterlilik Rasyosu (SYR) hakkında bilgi veren Bilgin, 2008 yılsonunda ortalama SYR'nin yüzde 18 olduğunu, sistemin 2007 yılsonu seviyesini hemen hemen koruduğunu, sistemde yılsonu itibariyle hiçbir bankanın SYR'sinin yüzde 13'ün altında olmadığını açıkladı. Hedef rasyo olan yüzde 12'nin 31 Aralık 2008'de de korunduğunu belirten Bilgin, "Dünyanın birçok ülkesinin defalarca şiddetli şekilde sallandığı, hemen hemen her ülkenin bankacılık sistemindeki sorunların manşet olduğu bir dönemde, gurur göstergelerimizden biri de budur. Önümüzdeki aylarda, özellikle kredi riski sebebiyle bu oranın bir miktar düşmesi beklenebilir" değerlendirmesini yaptı.

Batıdan talep geldiği takdirde bu konuda danışmanlığa talip olduklarını belirten Bilgin, "Bankalardan veya diğer ülke otoritelerinden gelebilecek talepler kadar IMF'den gelecek talepleri de olumlu karşılarız" diye konuştu. Kredilerin takibe dönüşüm oranı yüzde 7,5'ler düzeyine çıktığında dahi hiçbir bankanın SYR'sinin yüzde 11'in altına düşmediğini ifade eden Bilgin, bunların önemli göstergeler olduğunu ancak kesinlikle gevşemediklerini, her bankanın 2009 yılının tamamında daha sıkı ve yakından takip edileceğini söyledi. 2008 yılsonunda sistemin net kârının 13,3 milyar TL olduğunu, 2007 yılsonuna göre yüzde 10,3 (tek seferlik kârlar düşünüldüğünde yüzde 5,3) azalmanın söz konusu olduğunu belirten Bilgin, "2008 Ağustos ayından sonra kârlılık azalmaya başlamıştır. Kârlılıktaki azalmanın temel sebebi talep azalması kadar likit kalma tercihidir. Tahminimiz 2009'da kârlılığın bir miktar daha azalabileceği yönündedir" dedi.